

Marzena Fela¹

Wychowawca jako doradca zawodowy

W pracy chciałabym podzielić się refleksjami i wnioskami, jakie nasunęły mi się podczas pracy z młodzieżą gimnazjalną. Swoje doświadczenie mogłam przeprowadzić, ucząc języka polskiego w trzech klasach, przy czym jednej z nich byłam wychowawczynią. W każdej z klas realizowałam lekcje dotyczące orientacji zawodowej, poznawania siebie, poznawania zawodów, możliwości dalszego kształcenia. Podczas prowadzenia zajęć nasunęły mi się interesujące wnioski, które poniżej przedstawię.

Szkoła, w tym między innymi wychowawca, powinna wyposażyć uczniów w wiedzę, rozbudzić i rozwijać aktywność intelektualną, wrażliwość na cierpienie czy niesprawiedliwość, wzbudzać społecznie pożądane postawy i zachowania. W te wszystkie przejawy funkcjonowania ucznia bardzo łatwo włączyć proces kształtowania w nim zdolności do odkrywania siebie samego, swoich pasji, zainteresowań, umiejętności. Termin „wychowawca” nasuwa skojarzenie z wychowywaniem. Rolą nauczyciela jest wychowywanie. Należy tutaj uwzględnić fakt, że na proces wychowawczy składa się oddziaływanie szkoły, rodziny i środowiska lokalnego. Trudno więc mówić, że nauczyciel ma wychowywać w sytuacji, gdy rodzice nie podejmują współpracy i preferują inny system oddziaływania niż szkoła. Stąd też w czasie swoich szkolnych praktyk jako doradca zawodowy miałam okazję współpracować z rodzicami, doradzając im, a przede wszystkim ich dzieciom, jak powinny budować swoją ścieżkę zawodową.

Wychowawca, w tym także wychowawca-doradca zawodowy, bo na takiej roli chciałabym się skupić uwagę w tej pracy, ma przekazywać pewne wartości, wzorce postępowania, proponować zachowania ułatwiające dobre wybory, w tym także wybór przyszłej drogi życiowej, zaplanowanie kariery. Ważny jest oczywiście także fakt, iż nie można nadać właściwego kierunku rozwoju osobowości bez współpracy rodziców, bez poparcia z ich strony, pomocy, troski i opieki. Wszak to oni najlepiej znają swoje dziecko. Skoro więc wychowawca ma pełnić rolę towarzysza rozwoju dziecka, pomagając mu w pokonywaniu bieżących trudności, dlaczego nie ma pomóc mu w ukierunkowaniu jego zawodowej ścieżki życiowej?

Jednym z istotnych elementów współpracy na linii wychowawca – doradca zawodowy – uczeń jest nawiązanie w miarę osobistych relacji, opierających się głównie na zaufaniu. Wtedy łatwiej uczniowi otworzyć się na to, co proponuje mu nauczyciel, ten natomiast, lepiej znając ucznia, może mu bardziej pomóc.

W pracy tej przedstawię scenariusze, które realizowałam z wszystkimi trzema klasami, ewaluację oraz wnioski, jakie się nasuwały podczas tej pracy. Ponadto zamieszczę też cząstkowe wyniki ankiety w klasie, której byłam wychowawczynią.

¹ *Marzena Fela*, nauczyciel języka polskiego w Gimnazjum Nr 25 we Wrocławiu.

SCENARIUSZ ZAJĘĆ

Subiektywne i obiektywne czynniki wyboru zawodu

Cele ogólne:

- przygotowanie uczniów do podjęcia decyzji zawodowej,
- zapoznanie uczniów z czynnikami warunkującymi trafną decyzję zawodową,
- inspirowanie uczniów do planowania własnej kariery zawodowej.

Cele operacyjne:

Po zajęciach uczeń potrafi:

- stworzyć listę czynników, od których zależy wybór przyszłego zawodu,
- wstępnie zaplanować swoją przyszłość zawodową,
- podjąć próbę oceny swoich preferencji zawodowych.

Metody: Dyskusja, praca w grupach, ankieta.

Materiały:

- kartka papieru i długopis do robienia notatek,
- tabela zawierająca czynniki wyboru zawodu,
- tablica szkolna i kreda,
- ankieta.

Przebieg zajęć:

1. Rozpoczynamy krótką dyskusję o wyborze swojej ścieżki zawodowej. Proponujemy uczniom ćwiczenie, podczas którego uczniowie określają czynniki warunkujące trafny wybór zawodu i szkoły. Wyjaśniamy, że „trafny wybór” to taki, który pozwoli odnieść sukces na rynku pracy i nie spowoduje rozczarowań. Wyjaśniamy przy tym, żeby zwrócili uwagę na subiektywne i obiektywne czynniki wyboru zawodu, czyli zgodne z ich charakterem i predyspozycjami (subiektywne) oraz dające im możliwość odniesienia sukcesu na rynku pracy (obiektywne).
2. Podczas następnego ćwiczenia uczniowie, pracując w 4-osobowych grupach, zastanawiają się, od czego zależy wybór zawodu, co muszą wiedzieć, aby dobrze wybrać zawód, od jakich czynników zależy decyzja zawodowa. Mają za zadanie wypisać czynniki, jakie należy brać pod uwagę przy wyborze zawodu.

Po kilku minutach prosimy, aby każda z grup zapisała swoje czynniki w odpowiedniej rubryce w tabeli narysowanej na tablicy, porównujemy je i dążymy do stworzenia jednej wspólnej, zaakceptowanej przez większość listy.

Poznaj siebie	Poznaj zawody
np. ✓ zainteresowania, ✓ uzdolnienia i umiejętności, ✓ charakter, usposobienie, ✓ osiągnięcia szkolne, ✓ stan zdrowia.	np. ✓ wymagania psychofizyczne zawodu, ✓ zadania i czynności, ✓ narzędzia pracy, ✓ środowisko pracy, ✓ możliwości zatrudnienia.

3. Kolejnym zadaniem dla uczniów jest ankieta, której wypełnianie zmusza uczniów do zastanowienia się i podjęcia próby oceny własnych preferencji zawodowych, refleksji na temat przyszłości oraz wstępnego zaplanowania swojej drogi do zawodu.

Prosimy uczniów o wnikliwe czytanie pytań i szczerze odpowiedzi, zgodne z ich wiedzą, odczuciami i przypuszczeniami.

A N K I E T A

Nazwisko i imię

Klasa

1. W jakim zawodzie chciałbyś pracować w przyszłości?
2. Które przedmioty szkolne najbardziej Cię interesują?
3. Czym się interesujesz?
4. Jakie masz hobby?
5. Czy uczestniczysz w zajęciach pozalekcyjnych?
TAK NIE Jakich?
6. Jakie masz uzdolnienia, talenty?
7. Jak oceniasz swój zasób wiedzy?
bardzo szeroki * szeroki * przeciętny * mały * bardzo mały *
8. Czy rozmawiałeś z rodzicami na temat Twojego zawodu i dalszego kształcenia?
TAK NIE
Czy rodzice akceptują wybrany przez Ciebie zawód? TAK NIE
Jaki inny zawód Ci proponują?
9. Jakie cechy wybranego zawodu wydają Ci się szczególnie atrakcyjne?
 - a) zgodny z Twoimi zainteresowaniami,
 - b) duże zapotrzebowanie na pracowników tego zawodu,
 - c) dobrze płatny,
 - d) łatwy do wyuczenia,
 - e) stwarza możliwości dalszego rozwoju i nauki.
10. Czy stan zdrowia pozwoli Ci na naukę w wybranym zawodzie?
TAK NIE
11. Jaki zawód wykonują Twoi rodzice?
ojciec matka
12. Czy chciałbyś skorzystać z pomocy pedagoga szkolnego lub psychologa z poradni psychologiczno-pedagogicznej przy podejmowaniu decyzji dotyczącej wyboru zawodu i dalszego kształcenia?
TAK NIE
Dlaczego?

Wypełnione ankiety uczniowie mogą zabrać do domu i pokazać rodzicom, stwarzając równocześnie okazję do rozmowy.

4. Ostatnie ćwiczenie to praca w tych samych grupach co przy wcześniejszym zadaniu. Prosimy uczniów, aby pracując wspólnie, przygotowali plan wypowiedzi na temat: „Jak sobie wyobrażam siebie za 10 lat?”. Przy przedstawianiu materiału staramy się podsumować wystąpienia, zwracając uwagę na dominujące potrzeby w zakresie osiągnięć życiowych, na to, co w ich rozumieniu jest sukcesem, jakie wartości są ważne i do czego dążą.

EWALUACJA I WNIOSKI

Scenariusz powyższy został opracowany dla klas trzecich gimnazjum i był pierwszym scenariuszem z cyklu lekcji z orientacji zawodowej. Uczniowie nie do końca jeszcze wówczas wiedzieli, czego zajęcia te będą dotyczyć, ale byli bardzo ciekawi i otwarci. Dlatego też bardzo chętnie pracowali zgodnie ze wskazówkami nauczyciela. Już podczas tej pierwszej lekcji zauważyłam, że znacznie łatwiej pracowało się w klasie, której byłam wychowawczynią, zajęcia przebiegały tam sprawniej i szybciej. Może to wynikać z faktu, iż znaleźliśmy się już blisko trzy lata z różnych sytuacji, także pozaszkolnych, i uczniowie z większą uwagą przyjmowali to, co do nich mówiłam. Wiedzieli, że celem, który chcemy wspólnie osiągnąć, jest właśnie znalezienie swojego miejsca w życiu, wybranie zawodu. A narzędziem temu służącym miały być przygotowane zajęcia.

W pozostałych dwóch klasach uczniowie wykonywali bez zastrzeżeń polecenia nauczyciela, mieli ciekawe pomysły, ale dyskusja nie była już tak otwarta, szczerza i żywołowa jak w mojej wychowawczej klasie.

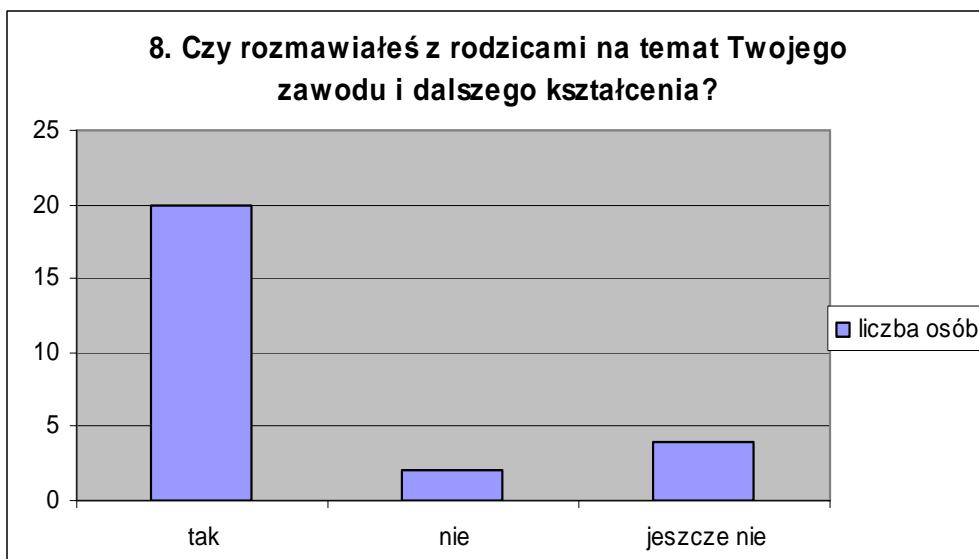
Wiąże się to także z faktem, iż scenariusz ten był realizowany w klasie, której jestem wychowawcą, jako pierwszy, a jego konsekwencją stały się następne zajęcia, na których uczniowie poznawali się szkół ponadgimnazjalnych we Wrocławiu. I tutaj dyskusje były o wiele żywsze, każdy uczeń bowiem miał okazję podać, w jakiej szkole chciałby kontynuować naukę i dlaczego. Oczywiście najczęstsza odpowiedź, jaka padała, dotyczyła dobrego dojazdu do danej szkoły, jednak wielu z moich uczniów potrafiło także wskazać już konkretne plany wiążące się z ukończeniem tej szkoły i przysłym zawodem.

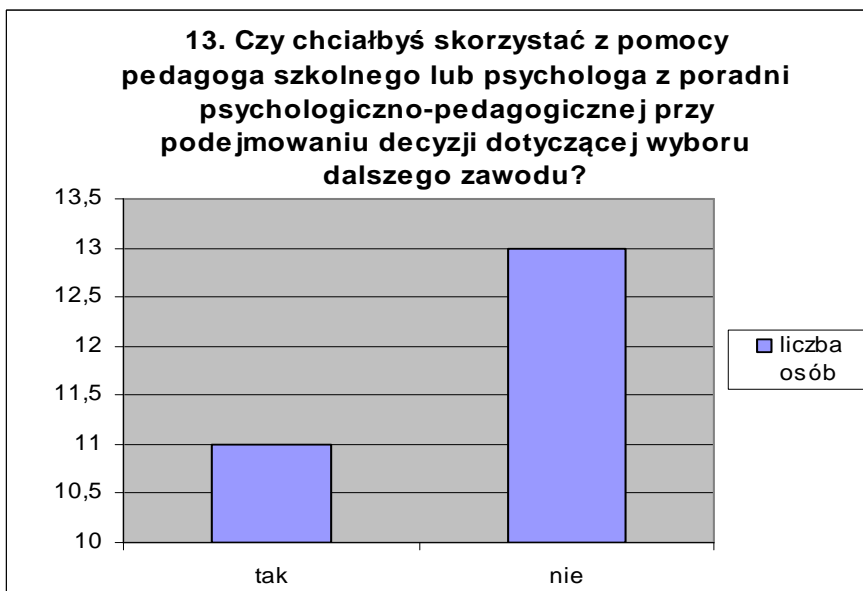
Ponieważ w trakcie realizacji zajęć dało się zauważyć, że np. stan zdrowia u żadnego z dzieci nie jest przeszkodą do kontynuowania nauki w kierunku obranego wymarzonego zawodu, w dalszej części pracy wychowawczej z modułu orientacji zawodowej nie skupiałam się tak bardzo na tym aspekcie.

Oczywiście większą pewność w tej kwestii uzyskałam, pracując z rodzicami uczniów z mojej klasy wychowawczej niż z pozostałych klas, które uczyłam i z rodzicami których nie mogłam porozmawiać na temat stanu zdrowia dziecka i przeciwwskazań zawodowych. W jednym przypadku zdarzyło się tylko, że podczas szkolnych zebrań klasowych przysłała do mnie mama dziewczynki, będącej moją uczennicą, i poprosiła o rozmowę na temat przyszłego zawodu córki, kontynuacji przez nią nauki w szkole ponadgimnazjalnej, jej predyspozycji, gdyż planowała z nią wizytę w Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej, a wiedziała od córki, że uczniowie pracowali na lekcji właśnie nad tym zagadnieniem. W czasie tej rozmowy mogłam skorzystać z informacji, które znałam ze studiów „Szkolny doradca zawodowy” i dzięki temu dostarczyć mamie pewnych wskazówek.

Istotnym aspektem realizacji tego scenariusza jest także ankieta, którą uczniowie wypełnili w domu. W mojej klasie wychowawczej mogłam poświęcić na nią znacznie więcej czasu, a także przypilnować uczniów, aby wszyscy mi ją oddali, gdyż wiedziałam, że jedynie swego rodzaju przymus zmotywuje ich do wypełnienia ankiety i zastanowienia się nad swoją przyszłością zawodową. Prosiłam też, aby każda z ankiet wróciła podpisana przez rodzica. Kwestionariusze uczniów z mojej klasy wróciły w 100%, nie oznacza to jednak, że wszystkie były wypełnione bardzo solidnie. Uważam mimo wszystko, że stanowiły one dla uczniów istotny bodziec do

przemyśleń na temat przyszłej drogi zawodowej. Zachęcałam ich, aby ankieta została wypełniona wspólnie z rodzicami. Przykładowe wyniki tej ankiety prezentuję poniżej. W znacznym stopniu pomogły mi one poznać zapatrywania dzieci oraz ich rodziców na zagadnienie orientacji zawodowej.

Zamieszczone przykładowe wyniki ankiety dały mi obraz sytuacji. Dzięki nim dowiedziałam się, że dzieciom często trudno jest sprecyzować swoje zainteresowania, określić umiejętności, a nawet ocenić swój zasób wiedzy. To ostatnie najczęściej wiąże się dla nich z ocenami, jakie uzyskują.

Z ankiet wynikało także, że rodzice w większości rozmawiają lub rozmawiali z dziećmi na tematy zawodowe, jednak zupełnie nie potrafili zaproponować im odpowiedniego dla nich zawodu. Czasem przy tej informacji pojawiał się komentarz, że obecnie istnieje coraz więcej nowych zawodów albo że dzieci powinny skoncentrować się na nauce języków obcych lub informatyki. Bardzo dużym zaskoczeniem był dla mnie fakt, iż niektórzy uczniowie nie potrafili nazwać zawodu, który wykonują ich rodzice.

Moją uwagę zwróciła kwestia stosunku uczniów do poradnictwa w zakresie orientacji zawodowej. Znacząca część klasy nie zamierzała korzystać z fachowej pomocy poradni w tym zakresie. W wielu przypadkach było to odzwierciedleniem braku zaufania uczniów do obcych osób. Z indywidualnych rozmów z uczniami wynikało, że bardziej skłonni byli zaufać wychowawcy, jako osobie ich znającej.

Ankieta ta w znacznym stopniu wyznaczyła mi kierunek dalszych działań związanych z orientacją zawodową, dzięki niej znałam potrzeby swoich uczniów. Jak wspomniałam wcześniej, zadanie to kompleksowo udało mi się zrealizować jedynie w klasie, której byłam wychowawczynią.

SCENARIUSZ ZAJĘĆ *Decyzja, zawód, przyszłość*

Cele główne:

- pobudzanie fantazji w kierunku widzenia siebie w roli zawodowej,
- poznanie podstawowych umiejętności, kwalifikacji i kompetencji oraz zadań i czynności na określonych stanowiskach pracy,

- ukierunkowanie ucznia na drogę odpowiedniego wyboru zawodu.

Cele operacyjne:

Uczeń:

- zna pojęcie „wolnego rynku pracy”,
- rozumie znaczenie podstawowych nazw zawodów,
- potrafi dostrzegać i akceptować swoje sukcesy,
- potrafi dostosować swoje umiejętności do wymagań wolnego rynku pracy,
- potrafi zdobywać informacje służące za podstawę do podejmowania decyzji w różnych sytuacjach życiowych,
- potrafi świadomie wybrać źródło informacji.

Metody: dyskusja problemowa, reklama, burza mózgów

Formy pracy: rozmowa indywidualna, grupowa, indywidualna

Materiały: duży arkusz papieru, mazaki, karteczki z nazwami zawodów.

Przebieg zajęć:

1. Nauczyciel rozpoczyna spotkanie od stworzenia przez uczniów zamkniętego kręgu, który dobrze wpływa na komunikację, a także spokojne myślenie i decyzje.
2. Rozmowa kontrolowana, kierowana przez nauczyciela w stronę tematyki przyszłego zawodu – uczniowie tworzą ciąg tematycznych wyrazów, rozpoczynając od słowa: Decyzja zawód przyszłość.
Nauczyciel zadaje pytanie pomocnicze: *Jakie instytucje, placówki powinny stanowić dla młodych ludzi źródło informacji na temat orientacji zawodowej?*
3. Podanie tematu lekcji i zapisanie go na tablicy.
4. Pogadanka na temat „Czy macie marzenia? Kim będę?”. Przykładowe pytania pomocnicze:
 - *Jakie znasz zawody? Co wiesz o wymarzonym zawodzie, pracy?*
 - *Czy twoje źródło informacji na ten temat jest wiarygodne?*
 - *Co czyni źródło informacji wiarygodnym?*
5. Z karteczek z nazwami zawodów uczniowie wybierają te, które dla nich są nieznanne (na temat których nie posiadają żadnych informacji) i zawieszają je na tablicy. Pozostałe są rozłożone na arkuszu papieru. Propozycje nazw zawodów: psycholog, informatyk, prawnik, tłumacz, menedżer, dziennikarz, reporter.
6. Nauczyciel zadaje uczniom pytanie, które poddaje „burzy mózgów”.
Przed tym ćwiczeniem wyraźnie podkreśla, że każda propozycja i pomysł jest dobry i nikt nikogo nie wyśmiewa. Zachęci to młodzież do otwartości i odwagi w wypowiedziach na temat: *Jakie cechy osobowości powinien posiadać młody człowiek, aby osiągnąć wymarzony cel w życiu?* (np. odważny, przebojowy, mądry, zadbany, uczciwy, samodzielny, sprytny, zaradny). Propozycje zostają zapisane na tablicy.
Czy bycie samodzielnym i zaradnym jest trudne i oznacza osiągnięcie celu za każdą cenę?
7. Nauczyciel proponuje, aby na środku kręgu zasiadła jedna osoba (ochotnik), której klasa (pobudzając swoją fantazję) podaje, w jakiej dziedzinie, zawodzie, jego zdaniem, może odnieść sukces i dlaczego?

8. Na dużym arkuszu papieru każdy uczeń wybiera sobie miejsce i obrysowuje swoją dłoń, aby na każdym palcu napisać, w jakiej dziedzinie odniósł lub odnosi sukcesy. Każda dłoń ma odpowiednie imię właściciela (środek tego arkusza pozostaje pusty, będzie wykorzystany w dalszej części lekcji).
9. Nauczyciel tłumaczy uczniom znaczenie pojęcia „wolny rynek pracy” – uczniowie tworzą listę najbardziej, ich zdaniem, potrzebnych zawodów (umiejętności) na obecnym rynku pracy. Propozycje zapisują w polu „rynek pracy”, które tworzy „podkowa szczęścia”. Następnie, analizując sukcesy na swojej dłoni, próbują znaleźć punkt wspólny, prowadząc strzałkę do wybranego zawodu.
10. Uczniowie ponownie uruchamiają swoją wyobraźnię, reklamując wybrany przez siebie zawód.
11. Nauczyciel zachęca uczniów do zebrania wiarygodnych informacji na temat zawodów, które dla nich są nieznanne i które zostały przez nich wcześniej zawieszone na tablicy.

EWALUACJA I WNIOSKI

Przedstawiony scenariusz zajęć wykorzystalam jedynie na godzinie wychowawczej z moja klasą. W pozostałych klasach, w których realizowalam praktykę szkolnego doradcy zawodowego, nie miałam możliwości przeprowadzenia tych zajęć. Stąd też wnioski będą bardzo jednostronne.

Pomysł zajęć wziął się z obserwacji i świadomości współczesnej sytuacji globalnej, w której nieustannie zmieniające się warunki rynku pracy same przez się nakładają nowe zadania w zakresie wykształcenia, tak aby zdobyte umiejętności i wiedza odpowiadały wymaganiom i umożliwiły dobre przygotowanie się i udany start na rynku zatrudnienia. Rynkowa wartość wykształcenia wzrasta bardzo szybko, dlatego też nauczyciele razem z uczniami powinni zastanowić się nad tym, w jakim stopniu wymagają od uczniów samodzielnego poszukiwania informacji, ich selekcjonowania i opracowywania, planowania pracy oraz korygowania popełnianych błędów. Zadaniem nauczyciela jest przygotowanie uczniów do życia poza murami szkoły, kontaktów z instytucjami oraz do skutecznego korzystania z ogromu informacji dostępnych współczesnemu człowiekowi. Na lekcjach wychowawczych i innych należy przygotować ucznia do przyszłego życia, wyboru zawodu, a także do rozwiązywania życiowych problemów i podejmowania ważnych decyzji. Taki zamysł przyświecał tym zajęciom.

Etapem przygotowawczym przed lekcją wychowawczą była samodzielna działalność uczniów w celu zdobycia informacji na temat najpotrzebniejszych zawodów na obecnym rynku pracy oraz zastanowienia się nad problemem wiarygodności źródła informacji.

Był to temat łączący niejako zagadnienia wychowawcze z wiedzą z zakresu języka polskiego, ponieważ czasowo zbiegł się z realizacją tematów dotyczących reklamy oraz mediów na lekcjach języka polskiego.

Zadaniem uczniów było przygotowanie plakatów reklamujących dany zawód. Zostali więc zmuszeni do wyszukania informacji na temat interesującego ich zawodu, a potem przedstawienia, omówienia go na forum klasy. Zastrzegłam też, że muszą być dobrze przygotowani merytorycznie, ponieważ koledzy będą mieli możliwość zadawania im pytań.

Prezentacje zawodów odbyły się podczas jednej lekcji, następna zaś odbyła się według przedstawionego powyżej scenariusza „Decyzja, zawód, przyszłość”. Uczniowie byli bardzo otwarci i chętni do pracy, wiele radości dostarczyło im wymyślanie zawodów, obrysowywanie dłoni. Minusem tych zajęć był fakt, iż niewiele uczniów podjęło wysiłek zaangażowania się w znajdowanie informacji na temat nieznanych im zawodów, co zaleciłam po zakończeniu zajęć. Bardziej skupili się na tym, co przygotowali wcześniej albo czego dowiedzieli się od kolegów.

SCENARIUSZ ROZMOWY INDYWIDUALNEJ

1. Czy lubisz się uczyć?
2. Czy lubisz czytać książki?
3. Co uważasz za swoje największe osiągnięcie szkolne?
4. Jakie przedmioty szkolne lubisz, a jakie sprawiają Ci trudność?
5. Czy wolisz pracować sama czy w grupie?
6. Czy wybrałaś już jakąś szkołę dla siebie?
7. Czy masz jakiś wymarzony zawód dla siebie?
8. Czy planujesz studiować?
9. Jaka jest sytuacja materialna Twojej rodziny?
10. Jakie były twoje ulubione zajęcia, zabawy w dzieciństwie?
11. Kim chciałaś zostać, jak byłaś mała?
12. Jaki zawód wykonują Twoi rodzice i czy podoba Ci się to, co robią?
13. Co lubisz robić w wolnym czasie?
14. Czy leżałaś kiedyś w szpitalu?
15. Czy często chorujesz?
16. Czy leczysz się u jakiegoś lekarza?
17. Czy uprawiasz jakąś dyscyplinę sportu?

Przedstawione powyżej pytania to zestaw, który przygotowałam sobie, gdy jedna z uczennic poprosiła mnie o rozmowę, gdyż nie bardzo wiedziała, jaką szkołę ponadgimnazjalną wybrać. Zupełnie nie potrafiła podjąć decyzji, a dodatkowo wydawało jej się, że sporym obciążeniem może być fakt, iż posiada opinię z Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej i do niektórych szkół się nie dostanie.

Dziewczynka nie знаła jeszcze swojego wyniku egzaminu gimnazjalnego, ale generalnie była zadowolona z tego, jak go napisała, i spodziewała się raczej dużej liczby punktów, co okazało się w rozmowie. Nie do końca potrafiła sprecyzować, co chciałaby robić w przyszłości, ale wyjawiała, że marzy jej się zawód kosmetyczki i że rodzice o tym wiedzą i akceptują jej wybór. W zainteresowaniach wskazała modę, kosmetyki, urodę i zdrowie. Sama zasugerowała, że planuje iść do jakiegoś liceum ogólnokształcącego, gdzie nie będzie trudno się dostać, potem natomiast chciała zdać maturę i kontynuować naukę w jakiejś szkole kosmetycznej. Ponieważ nie miała ona żadnych przeciwwskazań zdrowotnych do wykonywania zawodu kosmetyczki, bardzo się ucieszyła, że z dysleksją i dysortografią bez problemu może dostać się do liceum ogólnokształcącego.

Za zadanie domowe z tej rozmowy dziewczynka otrzymała ode mnie polecenie przygotowania konkretnych informacji dotyczących zdobycia zawodu kosmetyczki, z czego wywiązała się wzorowo. Poradziłam jej, aby te informacje zachowała sobie na potem, kiedy zda maturę i będzie musiała decydować o przyszłej szkole. Sporym

zaskoczeniem był dla uczennicy fakt, że istnieje nawet szkoła, która prowadzi studia licencjackie w zakresie kosmetyki i kosmologii.

Jako dodatkowy element rozmowy zawodoznawczej – dla potwierdzenia jej preferencji – wykorzystałam test typów zawodowych wg Hollanda.

ZAKOŃCZENIE

Czas praktyk zawodowych, kiedy pracowałam w charakterze szkolnego doradcy zawodowego to dla mnie czas różnorodnych zajęć i rozmów, które okazały się bardzo ważne i cenne przede wszystkim dla moich uczniów. Kiedy decydowałam się na studia podyplomowe „Szkolny doradca zawodowy”, chciałam przede wszystkim znaleźć odpowiedzi na pytania, na które nie mogłam znaleźć odpowiedzi w szkole: *Jak pracować z uczniami szczególnie klas trzecich, przed którymi stoi problem wyboru przyszłej szkoły, ścieżki kształcenia? Gdzie znaleźć narzędzia pracy pomocne w pracy wychowawczej związanej z preorientacją zawodową?* – i na inne, podobne pytania, jakie sobie postawiłam, decydując się na studia podyplomowe z tego zakresu.

Dziś wiem, że warto było podjąć wyzwanie, gdyż wiele w tym czasie się dowiedziałam i nauczyłam. Większość ze zdobytych informacji z pewnością będę wykorzystywała w swojej pracy wychowawczej – są to scenariusze lekcji, na których uczniowie poznają samych siebie, muszą się zastanowić nad swoimi umiejętnościami, predyspozycjami, marzeniami, zaplanować własną karierę zawodową; zyskałam także wiele różnego rodzaju narzędzi do przeprowadzania badań. Zdecydowaną większość z nich sprawdziłam na sobie, wiem zatem, gdzie mogą pojawić się trudności w ich stosowaniu.

Po przeprowadzeniu lekcji opartych na scenariuszach przedstawionych w niniejszej pracy i nie tylko, ukierunkowanych na poszukiwanie przez uczniów własnej drogi zawodowej, jestem jeszcze bardziej niż wcześniej przekonana, że jednym z najważniejszych zadań wychowawcy i największych wymagań, jakie stawia przed nim ta rola, jest właśnie posiadanie odpowiednich narzędzi i pomysłów służących podopiecznym w zakresie preorientacji zawodowej. Szczególnie, że nie tylko z własnego doświadczenia wiem, iż uczniowie często w późniejszym okresie swego życia postrzegają wychowawcę jako osobę współodpowiedzialną za ich dalszą drogę edukacji i kariery zawodowej. Nieodłącznie swoją umiejętność – bądź też brak umiejętności – odnalezienia się i poruszania w świecie wcześniej im nieznanym, świecie wyzwań, doświadczeń, kariery, łączą z osobą wychowawcy jako tego człowieka w ich życiu, któremu w pewnym momencie zaufali i którego wiedza i przygotowanie w tym zakresie wpłynęły na to, jak szerokie stały się ich horyzonty.

Rola rodziców w tym zakresie, choć też oczywiście znacząca, wydaje się mniej ważna niż wychowawcy – doradcy zawodowego, z tej przyczyny, iż rodzice często nie mają odpowiedniego przygotowania do trafnego rozpoznania rzeczywistych zdolności i możliwości kontynuowania nauki przez dziecko.

Po kilku miesiącach uczęszczania na studia podyplomowe „Szkolny doradca zawodowy” i wykorzystywania zdobytej wiedzy, umiejętności i narzędzi w pracy miałam okazję doświadczyć niecodziennego spotkania. Podczas przerwy w szkole przyszła do mnie uczennica, nie będąca w mojej klasie wychowawczej, z zapytaniem, jaką szkołę ponadgimnazjalną ma wybrać. Na moje zdziwienie, dlaczego do mnie przychodzi z tą kwestią, odpowiedziała: *Bo pani wie więcej niż inni...*